

למה לי לקדם מדיניות בכנסת?

כלים וטיפים לעבודת קידום מדיניות בכנסת

חובב ינאי

יועץ לקידום מדיניות

שתיל – הקרן החדשה לישראל

אפריל 2023

חידון קצר לחימום

הכנסת הוחלשה

עדיין יש לה כלים שעשויים לעזור לנו

מה יהיה לנו היום?

- טיפים ועוגנים בעבודה
- לו"ז שבועי
- טיפים על חקיקה
- טיפים על קידום דיונים
בוועדות הכנסת ובמליאה
- אופן הפעולה של הכנסת
- תקנון הכנסת
- כלים:
 - חקיקה (מפגש 1)
 - כלים פרלמנטריים (מפגש 2)

איך הכנסת עובדת?

טיפ #1: הכירו את כלי העבודה של הכנסת

- ישראל כדמוקרטיה פרלמנטרית
- חוק יסוד הכנסת, חוק הכנסת ותקנון הכנסת
- התפקידים העיקריים של הכנסת
 - לחוקק (חוקי יסוד, חקיקה ראשית וחקיקת משנה)
 - לפקח על עבודת הממשלה
 - לייצג את הציבור באמצעות העלאת נושאים לסדר היום
 - בחירה של בעלי.ות תפקידים

שלבי החקיקה

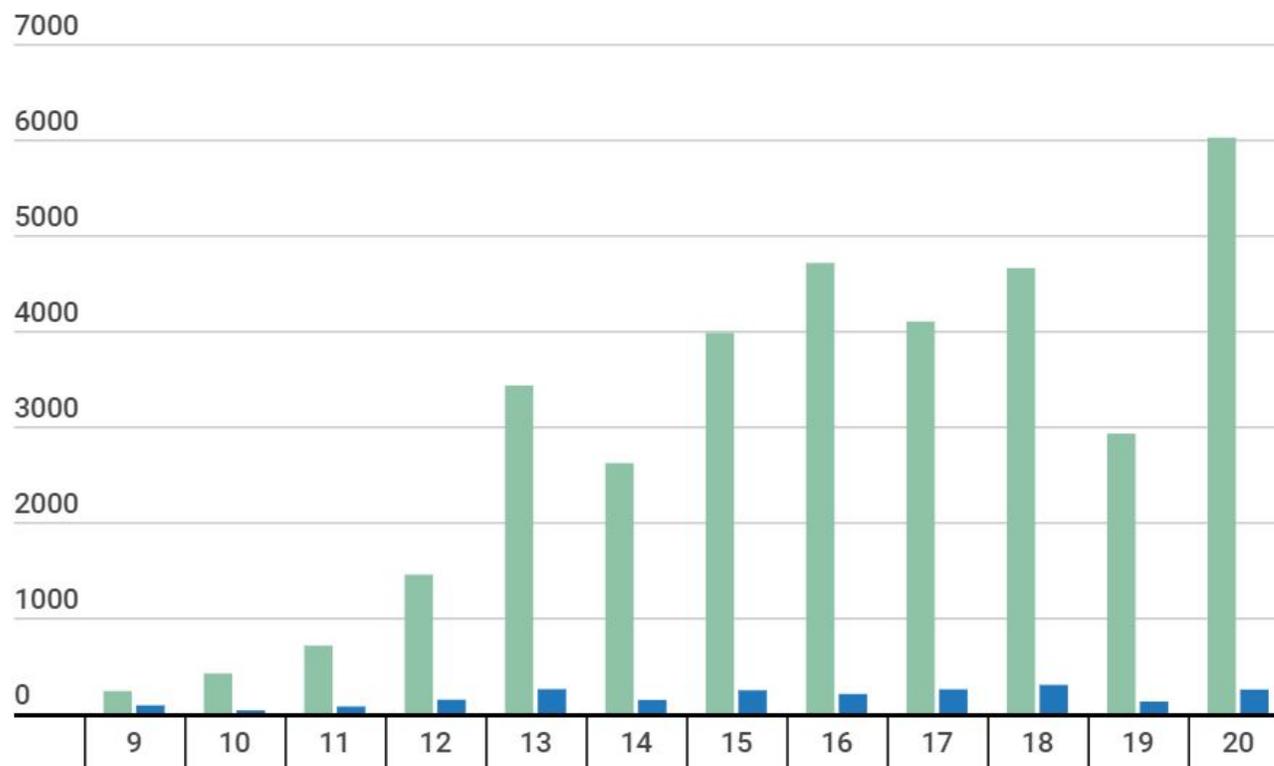
- הצעות חוק פרטיות
- (ועדת השרים לחקיקה)
- קריאה טרומית במליאת הכנסת
- הכנה לקריאה ראשונה בוועדה הרלוונטית
- קריאה ראשונה במליאת הכנסת
- הכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדה הרלוונטית
- קריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת
- הצעות חוק ממשלתיות
- פרסום תזכיר חוק
- (ועדת השרים לחקיקה)
- קריאה ראשונה במליאת הכנסת
- הכנה לקריאה ראשונה בוועדה הרלוונטית
- קריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת

תפקידי הכנסת: חקיקה

טיפ #2: ועדת השרים לחקיקה מנבאת את גורל הצעות החוק

הצעות חוק פרטיות שהוגשו ושהתקבלו, כנסת 9 עד כנסת 20

תפקידי הכנסת: חקיקה

טיפ #3: כדאי לנצל את כל נקודות ההשפעה בתהליך החקיקה

עוד לפני הכנסת – פרסום תזכירי החוק (במקרה של הצעות חוק ממשלתיות), ו-
ועדת השרים לחקיקה.

מה תפקידן של ועדת הכנסת בהליך החקיקה?

- להכין הצעות חוק פרטיות לקריאה ראשונה
 - דיון כללי וראשוני על הצעת החוק
- להכין את הצעות החוק לקריאה שנייה ושלישית
 - דיון פרטני בסעיפי הצעת החוק
 - הצעת הסתייגויות לסעיפי הצעת החוק
 - עיצוב הנוסח של הצעת החוק

לסיכום תפקיד הכנסת כמחוקקת:

- מעט הצעות חוק פרטיות מקודמות. רוב החקיקה שמאושרת בכנסת היא ממשלתית.
- ועדת השרים לחקיקה מנבאת בצורה הטובה ביותר את גורל הצעות החוק. הממשלה שולטת בתהליכי החקיקה בכנסת.
- שלבי החקיקה השונים מאפשרים נקודות השפעה שונות: הגשת הערות על תזכירי החוק, הערות לוועדת השרים לחקיקה, השתתפות בדיוני הוועדה, שימוש בהסתייגויות להצעות החוק.

טיפים מרכזיים מהחלק הזה:

- היעזרו בתקנון הכנסת.
- קבעו עוגנים בלו"ז שיעזרו לכם. לדעת בזמן מה קורה, מתי ובאיזו מסגרת.
- עקבו אחר החלטות ועדת השרים לחקיקה, ונסו להשפיע על עמדותיה.
- אם יש הצעת חוק הרלוונטית לארגונכם, נצלו את נקודות ההשפעה לאורך הליך החקיקה – תזכירים (אם ההצעה ממשלתית), ועדת שרים לחקיקה, דיוני ועדות הכנסת ושימוש בהסתייגויות.

ועדות הכנסת

- בכנסת פועלות 12 ועדות קבועות ו-11 ועדות זמניות.
- לכל ועדה יש צוות מקצועי – הנהלה, דוברות וייעוץ משפטי.
- הוועדות יכולות להקים ועדות משנה. חברי ועדת המשנה יהיו חברי ועדת האם

פיקוח הכנסת על הממשלה

טיפ #4: שימו לב ללו"ז

• כלים זמינים לפיקוח פרלמנטרי על הממשלה וליצירת דיון ציבורי:

• שאילתות

• הצעות לסדר ודיונים מהירים

• נאומים במליאה

• מחקרי מרכז המחקר והמידע של הכנסת

• כלים נוספים לפיקוח על הממשלה הם הצעות אי אמון ודיון 40 חתימות, ולא נדבר עליהם היום

פיקוח הכנסת על הממשלה

הצעות לסדר

הצעות לסדר			
סוג	מתי	מה קורה אם אושר בנשיאות	סעיפים בתקנון
הצעה רגילה לסדר	עד יום שני ב- 11:00	נימוק הנושא במליאה, לאחר מכן דיון בוועדה/במליאה ותגובת השר הרלוונטי במקרה הצורך	52-53
הצעה דחופה לסדר היום	עד יום שני ב-10:30	נימוק הנושא במליאה באותו השבוע, לאחר מכן דיון בוועדה/במליאה ותגובת השר הרלוונטי במקרה הצורך	54
הצעה לדיון מהיר	עד יום ראשון ב-13:00	על הוועדה הרלוונטית לכנס דיון תוך 10 ימים. בתום הדיון הוועדה יכולה לפרסם סיכום, להעביר (באמצעות יו"ר הכנסת) לשר.ה הרלוונטי, ולקבל את התייחסות השר.ה.	60

פיקוח הכנסת על הממשלה

שאלות

שאלות				
סוג	הגבלת מילים	הגבלת לו"ז	לו"ז למענה	סעיפים בתקנון
שאלתה ישירה	ללא	ללא	במכתב לח"כ תוך 21 יום (30 בפגרה)	50
שאלה רגילה	50 מילים	ללא	תוך 21 יום במליאה	48
שאלתה דחופה	40 מילים	עד יום שני ב-11:00	באותו השבוע במליאה	49

פיקוח הכנסת על הממשלה

טיפ #5: בדקו מה כבר נעשה

• מאגרי המידע של הכנסת

• שאילתות

• הצעות לסדר ודיונים מהירים

פיקוח הכנסת על הממשלה

טיפ #6: חברו את העבודה בכנסת לחלקים אחרים בארגון

• כלי העבודה של הכנסת מאפשרים דיון ציבורי ער בנושאים שעולים על סדר היום

• קמפיינים דיגיטליים

• עבודה תקשורתית

מה הלו"ז בכנסת?

טיפ #7: איך לארגן את שבוע העבודה שלי כמקדמת מדיניות?

- מיום רביעי בצהריים ועד יום חמישי בבוקר:
 - לעבור על לו"ז דיוני ועדות הכנסת
 - לעבור על לו"ז ועדת השרים לחקיקה
- ביום ראשון אחר הצהריים
 - לקבל את החלטות ועדות השרים לחקיקה ולעקוב אחר הצעות החוק הרלוונטיות
- ביום שני – יום כנסת
 - ישיבות סיעה
 - דיונים בוועדות
 - מעקב אחר החלטות נשיאות הכנסת
 - הצעות חוק בקריאה ראשונה + שנייה ושלישית במליאה
- יום שלישי
 - דיונים בוועדות
 - נאומים בני דקה, הצעות חוק (בד"כ בהסכמה) במליאה
- יום רביעי
 - בבוקר: דיונים בוועדות
 - מ-11 מליאה – הצעות חוק פרטיות בקריאה טרומית, הצעות לסדר ושאלות

טיפים מרכזיים מהחלק הזה:

- שימו לב לכך שחלק משמעותי של כלי הפיקוח הפרלמנטרי על הממשלה קשורים ללו"ז, וצריך לפעול בזמן כדי לנצל אותם כראוי. התאימו את הכלי הפרלמנטרי למטרה שלכם.

- בדקו מה כבר נעשה בתחום שאותו אתם.ן מקדמים.ות.

- חברו את עבודת קידום המדיניות עם העבודה התקשורתית והציבורית בארגון.

רשימת קריאה ולינקים שימושיים

- [תקנון הכנסת](#)
- [סדר היום של ועדות הכנסת](#)
- [ועדת השרים לחקיקה באתר משרד רה"מ](#)
- [מאגר החקיקה הלאומי \(ופוסט שלי בבלוג שתיל על השימוש בו\)](#)
- [אתר החקיקה הממשלתי](#)
- [תרשים הליכי החקיקה בכנסת \(פוסט לי בבלוג על הליך החקיקה\)](#)

טיפים מרכזיים מהחלק הזה:

- שימו לב לכך שחלק משמעותי של כלי הפיקוח הפרלמנטרי על הממשלה קשורים ללו"ז, וצריך לפעול בזמן כדי לנצל אותם כראוי. התאימו את הכלי הפרלמנטרי למטרה שלכם.

- בדקו מה כבר נעשה בתחום שאותו אתם.ן מקדמים.ות.

- חברו את עבודת קידום המדיניות עם העבודה התקשורתית והציבורית בארגון.

תודות

חובב ינאי

יועץ לקידום מדיניות

שתיל – הקרן החדשה לישראל

hovavya@Shatil.nif.org.il, 0508651970

שתיל סטוק – מאגר התמונות השיתופי של שתיל

שיפט – בלוג שתיל לשינוי חברתי

רשימת קריאה ולינקים שימושיים

- [תקנון הכנסת](#)
- [סדר היום של ועדות הכנסת](#)
- [ועדת השרים לחקיקה באתר משרד רה"מ](#)
- [מאגר החקיקה הלאומי \(ופוסט שלי בבלוג שתיל על השימוש בו\)](#)
- [אתר החקיקה הממשלתי](#)
- [תרשים הליכי החקיקה בכנסת \(פוסט לי בבלוג על הליך החקיקה\)](#)

רשימת קריאה ולינקים שימושיים

- על מאגרי המידע של הכנסת
- מאגר השאלות (וגם מחקר מעניין מהכנסת ה-20 על מענה לשאלות)
- מאגר ההצעות לסדר
- תקנון הכנסת
- שאלות, הצעות לסדר ועוד כמה כלים פרלמנטריים
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת